

Nya ogräs att hantera, hönshirs och kavelhirs

LUOTA-projektet webinarium

10.12.2024

Jasmin Isotupa

NSL Försök

Nylands
Svenska
Lantbrukssällskap

Innehåll

- Hönshirs
- Kavelhirs
- Bekämpning av hönshirs och kavelhirs

Hönshirs – rikkakananhirssi – *Echinochloa crus-galli* (1)

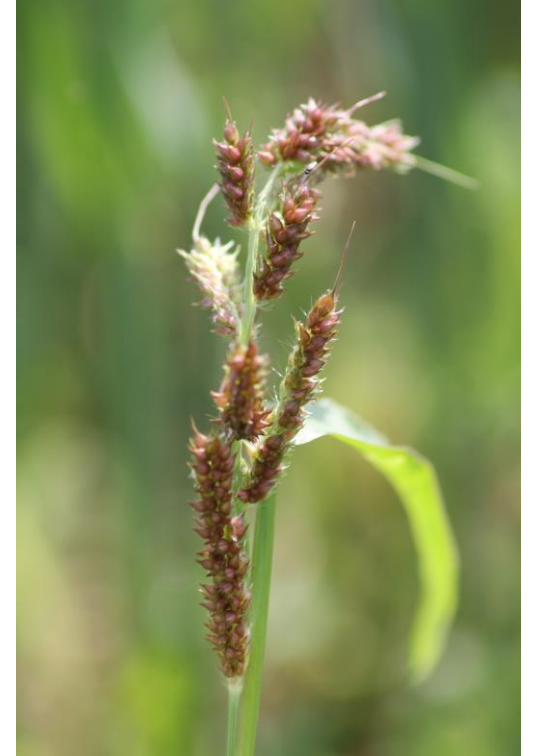
- Ettårigt gräsogräs, sprids med frön
- Man vet inte säkert hönshirsens ursprung, globalt utbredd
- Trivs i fuktiga förhållanden, men tål torka, optimalt pH 7 (4-8), växer på både mo- och lerjordar
- T.o.m. 1,5-2 m högt, stråna är platta vid basen
- Bladen är långa, hårlösa, sträva, utan snärp och bladöron, den centrala bladnerven kan vara ljus
- Blomställningen är vippor, upprepat förgrenade, färgen varierar

Hönshirs (2)

- En planta kan producera flera tusen frön
- Fröna är små, platta på ena sidan och starkt utbuktande på andra sidan, 1,3-3,5 mm långa och 1-1,8 mm breda
- Fröna kan överleva i jorden många år, , ju djupare fröet ligger desto längre bevaras dess grobarhet
- Fröna gror i översta jordlagret (cirka 2 cm djup)
- Optimal temperatur för groningen är 13-30 °C
- Konkurrerar effektivt om resurser
 - Vatten, näring, ljus, rum

Hönshirs (3)

Hönshirs (4)

- Sprids :
 - Med utsädesfrön, foder
 - Med maskiner
 - Via stallgödsel
 - Via djur, fåglar
 - Översvämningar
- Hönshirsén gror allt tidigare
 - De första plantorna observerades i Västankvarn:
28.5.2024, 8.6.2023, 10.6.2022
- Grodde i flera etapper under säsongen 2024
 - Bilden har tagits 1.7.2024

Kavelhirs – viherpantaheinä – *Setaria viridis* (1)

- Ettårigt gräsogräs, sprids med frön
- Växer naturligt i Sydeuropa
- Växer både på lättare jordar och lerjordar, känslig för skuggning, gynnas av hög kvävehalt
- Ungefär 70 cm högt
- Bladen är breda, jämnt avsmalnande, istället för snärp en hårrand, ingen bladöron
- Ett ickeförgrenat ax, oftast grönt

Kavelhirs (2)

- En planta kan producera t.o.m. tusentals frön
- Fröna är verkligen små, ena sidan platt och andra utbuktande, ungefär 0,2 cm långa och 0,1 cm breda
- Fröna kan överleva i jorden många år, ju djupare fröet ligger desto längre bevaras dess grobarhet
- Fröna gror i cirka 1-2 cm djup, men groningen är möjligt även i 10 cm djup
- Optimal temperatur för groningen är 20-35 °C, men groningen kan börja vid 10 °C

Kavelhirs (3)

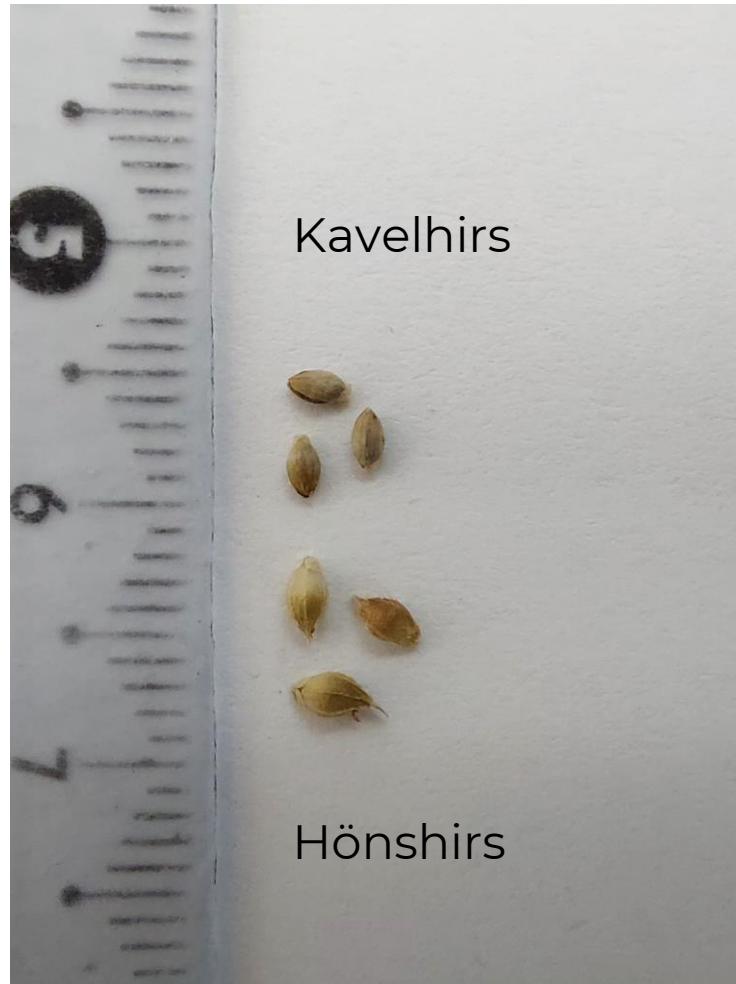

Kavelhirs (4)

- Sprids :
 - Med utsädesfrön
 - Med maskiner
 - Via stallgödsel
 - Via djur, fåglar
 - Översvämningar
- Första besöket på försöksplatsen 4.6.2024 och kavelhirsens var i BBCH 10-21 så de största plantorna hade grott redan i slutet av maj
- Grodde i flera etapper under säsongen 2024
 - Bilden är tagen 3.7.2024

Hönshirs- och kavelhirsfröna

Bekämpning av hönshirs och kavelhirs (1)

- Förebyggande av spridning
 - Odlingshygien
- Mekanisk bekämpning
 - Handplockning
 - Ogräsharvning -> en del av plantor överlever harvningen
 - Slåtter -> återhämtar sig ofta från slåttern, men med upprepade slåttringar kan man dock minska fröbankens tillväxt
 - Plöjning -> fröna begravs i jordens fröbank, kräver flerårig växtföljd
 - Lämna jorden obearbetad -> minskar frönas grobarhet genom att utsätta dem för temperatur- och fuktförändringar, särskilt nära jordytan
 - Bearbetning inför sådd på våren kan främja groningen av hönshirs, OBS temperaturen!

Bekämpning av hönshirs och kavelhirs (2)

- Odlingstekniska metoder
 - Växtföljd
 - Konkurrenskraftiga grödor (snabb uppkomst och tillväxt av bladyta-> täcker marken, tål inte skuggning)
 - Högre planttäthet
 - Tidigt sådd / höstgrödor -> täcker marken vid den tidpunkten då hönshirs och kavelhirs gror
 - Sen vårsådd -> de första plantorna har kanske hunnit gro innan sådd
 - Gödslingens placering och timing -> hönshirsens tillväxt accelererar med kvävegödsel, kavelhirs gynnas av ytspridning av gödsel
- Granska dina åkrar och kolla bekämpningens effektivitet

Sammandrag

- Producerar en hel del frön
 - Förhållandena påverkar plantstorleken och fröproduktionen
 - Fröna kan överleva i jorden i många år
- Drar nytta av varm väderlek, är C4 växter
- Sprids på liknande sätt
- Det är viktigt att man är noggrann med förebyggande av spridning och kollar bekämpningens effektivitet
- Det finns inte bara ett råd med vilket man kan kontrollera problemogräsen
 - Flera groningsperioder under säsongen utmanar bekämpningen av hönshirs och kavelhirs

Nylands
Svenska
Lantbrukssällskap

Elisabetsgatan 21B 8
00170 Helsingfors
Kansli/växel: 09-1351244
e-post: info@nsl.fi
www.nsl.fi

Tack!